

Univerzita pre let do života

Za viac ako 60 rokov bránami leteckej alma mater v Žiline vyšli do praxe tisícky odborníkov, ktorí sa uplatnili nielen ako profesionálni piloti, ale dosiahli aj na najvyššie manažérske posty v leteckých i cargo spoločnostiach, na letiskách, v inštitúciách, vedeckých ustanovizniach i výrobných firmách po celom svete. Je to dobrá správa pre Žilinskú univerzitu v Žiline.

Podľa tu vžitého kréda úspešnosť školy stojí na troch nohách - na výučbe, výcviku a výskume. Za uplynulé štvrtstoročie na týchto troch pilieroch vyrástlo veľa nadvstávieb. Ich zásluhou je dnes štúdium na Žilinskej univerzite moderné a perspektívne, letecký výcvik profesionálny a účinný, vedecko-výskumné aktivity sú pozoruhodné a užitočné.

Pre kontinuitu krátky historický exkurz: Škola vznikla v roku 1953, prešla niekoľkými premenami a priamou predchodkyňou dnešnej Žilinskej univerzity (1996) bola Vysoká škola dopravy a spojov (VŠDS). Už v roku 1962 umožňovala letecký výcvik, hoci len v rozsahu športový pilot a s využitím kapacít Zväzarmu. Od roku 1975 už pripravovala obchodných pilotov ako samostatný letecký prevádzkovateľ. Kvalifikácia obchodného pilota sa najprv získavala počas päťročného inžinierskeho štúdia, po roku 1992 v systéme celoživotného vzdelávania.

Dnes Žilinská univerzita v rámci trojročného bakalárskeho štúdia na Katedre leteckej dopravy (KLD) ponúka v dva programy. Jedným je - profesionálny pilot. Absolvent tohto programu je schopný vykonať skúšky na leteckom úrade a získať certifikát „zmrznutého“ dopravného pilota (ATPL Frozen). Letecká doprava je druhým programom. V jeho širokom zábere sú viac zastúpené technické oblasti. Na akademickej úrovni sú oba programy rovnocenné, a tak na prípadný prestup netreba rozdielové skúšky. Letecká doprava tvorí aj obsah inžinierskeho štúdia. Cielené je viac na formovanie manažérskych a marketingových schopností a polovica výučby (dva semestre) prebieha v anglickom jazyku. Absolventi tohto štúdia sú pripravení pre kariéru v podnikoch, spoločnostiach a štátnych orgánoch vo sfére leteckej dopravy či vo výskumných inštitúciách, a to aj v zahraničí. V roku 2014 univerzita predložila na akreditáciu nový študijný program - technik údržby. Nadväzuje na bakalárske štúdium a jeho absolvent bude schopný vykonať skúšky na le-

teckom úrade a získať preukaz technika. Práve technici sú dnes v letectve žiadaní.

Za „leteckým výcvikom“ sa skrýva celý rad výcvikov, ktoré Žilinská univerzita poskytuje vo svojom Leteckom výcvikovom a vzdelávacom centre (LVVC). Je vlastníkom osvedčenia výcvikovej organizácie SK.ATO.01 vydaného v súlade s európskymi nariadeniami a schváleného Dopravným úradom a spĺňa požiadavky EC1178/2011 časti FCL na vykonávanie schválených kurzov. Najvyšším je integrovaný výcvik dopravného pilota (ATPL), o ktorý môžu požiadať iba študenti 1. ročníka denného bakalárskeho štúdia. To kvôli objemu vedomostí a zručností (750 hodín teoretickej výučby a 201 hodín letového času) a potrebe ich súbežného zabezpečovania. Medzi výcviky, ktoré môžu absolvovať aj iní domáci a zahraniční záujemcovia, patria: výcvik súkromného pilota (PPL), modulový výcvik obchodného

pilota (CPL), modulové kurzy prístrojovej kvalifikácie (IR), výcvik na získanie kvalifikácie pre viacmotorové letúny (MEPL), výcvik súčinnosti viacčlennej posádky (MCC), výcviky inštruktorov a typový výcvik na L-410.

Významnou časťou práce Žilinskej univerzity je príprava pilotov pre Ozbrojené sily SR, i keď podľa nového zámeru už nebude prebiehať v takých objemoch ako kedysi. Od 90. rokov minulého storočia napríklad kurz vojenských pilotov v súlade s normami ICAO súhrnne predstavoval asi 10 000 letových hodín. V období rokov 2006 až 2011 univerzita ako jediná inštitúcia školila na jednomotorových letúnoch nových pilotov (od nuly do 150 hodín), ktorí potom pokračovali vo výcviku v útvaroch. Na základe rámcovej zmluvy s MO SR absolvovali vojenski dopravní piloti aj výcvik na viacmotorové lietadlá a IFR a sú tak pripravení na preškolenie

na ľubovoľný typ dopravného letúna a môžu lietať kdekoľvek do zahraničia.

LVVC Žilinskej univerzity za posledných päť rokov nadobudlo štruktúru šiestich certifikovaných organizácií. Okrem spomenutej leteckej školy SK.ATO.01 sú to: organizácia údržby SK.MF.006 a organizácia zachovania letovej spôsobilosti SK.MG.025, organizácia na preskúšanie jazykovej spôsobilosti leteckého personálu TSP001/2011 (podľa ICAO a JAR-FCL), organizácia na vykonávanie leteckých prác SK/052. Žilinská univerzita v neposlednom rade poskytuje aj základný výcvik riadiacich letovej prevádzky. Teoretický výcvik v rozsahu 283 hodín obstaráva jej oprávnená organizácia ATM SK/04 v súlade s nariadením EÚ č. 805/2011, ESSAR 5 a Eurocontrol Common Core Content. Všetky tieto organizácie dokumentujú reálny rozsah práce LVVC a vlastnia príslušné oprávnenia vydané Dopravným úradom.

Úsilie nezaostáť za potrebami doby vyústilo do niekoľkých strategických rozhodnutí. Po demokratizačných zmenách Žilinská univerzita ako prvá letecká škola začala poskytovať výcvik za podmienok IFR pre záujemcov zo Slovenska i z Česka. Po získaní plného členstva SR v Združených leteckých úradoch (JAA) spustila univerzita viacročný projekt na zvyšovanie kvalifikácie učiteľov pilotného výcviku podľa jednotných leteckých predpisov (JAR). Po týchto krokoch, súvisiacich s licencovaním leteckého personálu, realizuje všetky druhy potrebných výcvikov od roku 2003 v súlade s normami EÚ. Verná tradícií jedinej univerzity v bývalom Československu zodpovednej za výcvik a výchovu leteckého personálu si dodnes udržala vedúcu pozíciu na trhu vo vzdelávaní leteckého personálu a stále je jedinou vysokou školou v tomto regióne, ktorá realizuje teoretickú prípravu profesionálnych pilotov spolu s praktickým leteckým výcvikom „pod jednou strechou“.

Zároveň s pokrokom vo výučbe a výcviku rozvíjala sa aj technická základňa. Starý letový trenažér Jak-40 sa stal históriou, keď v roku 2005 Žilinská univerzita zakúpila prvý simulátor FNPT II MCC (Mechtronix Systems) na výcvik IFR a viacčlenných posádok. Neskôr pribudli ďalšie dva: ELITE Simulation Solutions spĺňajúci podmienky FNPT II MCC a SEP BITD based on C172RG (tiež z produkcie ELITE Simulation Solutions) umožňujúci letecký výcvik, ale určený hlavne na bezplatnú samostatnú prípravu študentov.

Zaktualizoval sa aj park leteckej techniky, na podporu výcviku IFR Žilinská univerzita získala jed-

nomotorový PA-28RT-201T Arrow a dnes vlastní aj dve dvojmotorové lietadlá PA-34-220T Seneca. Ale na základný výcvik stále využíva Zliny Z-42, Z-142 a Z-43. Ako potvrdili roky práce so študentmi, ťažko nájsť vhodnejší letún na tento druh výcviku v danej cenovej skupine. Zdá sa, že moderné konštrukcie zatiaľ v sebe nedokážu spojiť také vlastnosti ako ľacnosť, robustnosť a „poslušnosť“, vďaka ktorej pilot musí cítiť, že riadi lietadlo. Aby táto technika mohla ďalej slúžiť na prospech vecí, zriadila Žilinská univerzita vlastné opravárenské centrum pre lietadlá radu Zlin. Významnou oblasťou aktivít Žilinskej univerzity predstavujú vedecko-výskumné projekty. Povedané športovou terminológiou Žilinská univerzita hrá prvú ligu európskeho leteckého výskumu. Svedčí o tom jej podiel na výskume budúceho spôsobu

poskytovania letových prevádzkových služieb v Európe financovaného zo zdrojov programu Komisie „Horizon 2020“, dokazujú to aj vedecké projekty z oblasti behaviorálnych aspektov bezpečnosti letísk či zjednodušovania a zvyšovania plynulosti leteckej dopravy, poradenstvo letiskám pri realizovaní strategických obchodných a prevádzkových zámernov či vytváranie možností spolupráce krajín EÚ pri financovaní leteckého výskumu na medzivládnej úrovni.

Získaním osvedčenia na vykonávanie leteckých prác univerzita môže zaistiť špeciálne výskumné úlohy a súčinnosť pri niektorých meraniach pre iné univerzity a vedecké pracoviská v Európe. Pre partnerstvo s firmami má projekt, v ktorom transformuje poznatky vedy a výskumu

do praxe; s Letiskom Žilina, Technickou univerzitou Košice a s firmou YMS spolupracuje na riešení laserového skenovania terénu SR a leteckej fotogrametrie. Svojím Centrom excelencie pre leteckú dopravu zabezpečuje výskumné úlohy, na ktoré využíva špičkové letové laboratóriá AeroLab 1 a AeroLab 2 na báze najmodernejších lietadiel, zakúpené čiastočne z eurofondov, čiastočne z vlastných prostriedkov. Nové spôsobilosti našli uplatnenie pri meraní priblíženia na Letisku Bratislava pomocou globálneho navigačného satelitného systému (GNSS). Tento výskum univerzita realizovala so španielkou firmou PildoLabs a štátnym podnikom LPS SR.

S výučbou, výcvikom a výskumom má úzky súvis aj budovanie vzťahov Žilinskej univerzity so zahraničím a posilňovanie tých, ktoré už existujú. Za uplynulé štvrtstoročie sa úrovňou týchto kontaktov radí medzi štyri či päť prestížnych univerzít v Európe ako Ecole Nationale de l'Aviation Civile vo francúzskom Toulouse, Cranfield University a Coventry University v Spojenom kráľovstve, Politechnika Rzeszowska či Politechnika Lubelska v Poľsku. Záujem o spoluprácu prejavila nedávno aj Purdue University, jedna z najstarších v USA, ktorá má veľmi podobnú štruktúru vzdelávania a výcviku ako Žilinská univerzita.

Prehlbovanie stykov so zahraničím prispieva aj výmenný program pre študentov a akademických pracovníkov Erasmus+, mimoriadne zau-

ímavý pre mladých ľudí a zvlášť pre študentov KLD. Asi kvôli prirodzenej snahe spoznávať svet i alternatívy po ukončení štúdiá. Zahraniční pedagógovia a odborníci zabezpečujú prednášky vo všetkých formách štúdiá. Študenti majú možnosť študijných pobytov vo zahraničných firmách ako Airbus Toulouse alebo Helios (UK), ktorá najlepším študentom po „otestovaní“ v rámci stáže pravidelne ponúka aj pracovné miesta. Udržiavať väzby s odborníkmi sveta leteckej dopravy a premostovať teóriu, vedu, výskum a prax pomáhajú aj odborné medzinárodné konferencie, ktoré už patria k zlatému fondu aktivít univerzity. Tou poslednou bola konferencia INAIR 2014 v dňoch 13. a 14. novembra v Prahe. ■